

MENSEN VAN TOEN

Familiekundig tijdschrift

Den Heysten

Driesch

december 1997 jaargang 7 aflevering 4

Afgiftekantoor 9850 Nevele

MENSEN VAN TOEN

Driemaandelijks familiekundig tijdschrift voor
Bachte-Maria-Leerne, Hansbeke, Landegem, Lotenhulle, Meigem,
Merendree, Nevele, Poeke, Poesele, Sint-Martens-Leerne
Vinkt, Vosselare en Zeveren.

Lidgeld 1997

150 fr. over te schrijven op rekening 000-0627981-03 of
290-7431460-20 (voor buitenland enkel op postrekening)
van "Het Land van Nevele" v.z.w., Beentjesstraat 24, 9850 Poesele.

Werkgroep familiekunde

A.BOLLAERT - J.LUYSSAERT - A.MARTENS

Typografie en lay-out

K.DE GROOTE

Druk

Beschutte Werkplaats "Nevelland", Nevele.

Redactie

A.BOLLAERT, Beentjesstraat 24, 9850 Poesele
S.DE GROOTE, Peperstraat 7, 9800 Bachte-Maria-Leerne
L.DE RUYCK-K.DE GROOTE, Heiste 45, 9850 Landegem
J.LUYSSAERT, Veldestraat 26, 9850 Merendree

De auteurs zelf zijn verantwoordelijk voor de inhoud
van hun teksten.

Kafttekening

*Detail uit de kaart van de Driesschen binnen
de prochie van Landegem van G.De Deken (1749)*

MENSEN VAN TOEN

Driemaandelijks familiekundig tijdschrift

December 1997
Jaargang 7 - aflevering 4

Uitgegeven door de heemkundige kring
"Het Land van Nevele"

Verantwoordelijke Uitgever:
Jan Luyssaert
Veldestraat 26
9850 Merendree

EEN OPGEDOLVEN GRAFSTEEN TE HANSBEKE

De redactieleden van de Hansbeekse dorpskrant "*Vlakaf*" houden van hun dorp en van de mensen die er wonen. Zoveel is duidelijk uit de rubrieken die in het tweemaandelijks tijdschrift aan bod komen.

Eén van deze rubrieken is "*de red-actie van de re-dactie*". De "re-dactie" van het blad komt herhaaldelijk in "actie" om bepaalde patrimonieën uit de vergeethoek te halen of van de ondergang te "redden".

Op voorstel van Jozef Geirnaert startte de "re-dactie" verleden jaar met een (nieuwe) "red-actie": het opgraven van de bedolven molenstenen van Verplaetse's stenen olie- en graanwindmolen, die in 1836 te Hansbeke gebouwd en in 1956 afgebroken werd.

Zoals reeds bekendgemaakt werd in dagbladen (en in *Vlakaf* vanzelfsprekend), werden op 16 mei 1997 door René Verthriest met zwaar materieel op de site van de oude molen uit een gedempte waterreservoir 7 gave en 3 gebroken molenstenen bovengehaald.

Tegelijkertijd werd uit de waterput ook een grafsteen van 1876 opgedolven. Grafzerken uit het laatste kwart van de 19e eeuw zijn weliswaar niet uitzonderlijk. Op nog bestaande kerkhoven rond de parochiekerk zijn ze inderdaad legio. Maar de teruggevonden steen heeft een zekere heemkundige (en genealogische) waarde omdat hij het graf sierde van molenaar Bernard Van Der Plaetse en van zijn vrouw Sophia Vyncke, die de vernoemde molen langs de Ommegangstraat lieten bouwen.

Het grafteken (een rechtopstaand type) bestaat uit drie lossen onderdelen: een afgeschuind voetstuk ($b = 90$, $h = 50$, $d = 40$ cm), de steen ($80 \times 90 \times 30$) met het ingebeitelde grafschrift, en een geprofileerd kopstuk ($100 \times 20 \times 50$). Het is een zware eenvoudige grafsteen in arduin, zonder versieringen.

De graftekst in kapitalen luidt:

D.O.M.

TER ZALIGE GEDACHTENIS VAN

MIJNHEER

BERNARDUS VAN DER PLAETSE

RAADSLID DEZER GEMEENTE GEDURENDE 34 JAREN

EN LID DER KERKFABRIEK GEDURENDE 43 JAREN

WAARVAN 25 JAREN ALS VOORZITTER

GEBOREN TE NEVELE EN OVERLEDEN TE HANSBEKE

DEN 31MAART 1876 IN DEN OUDERDOM VAN 82 JAREN

EN VAN ZIJN EERZAME ECHTGENOOTE

VROUW

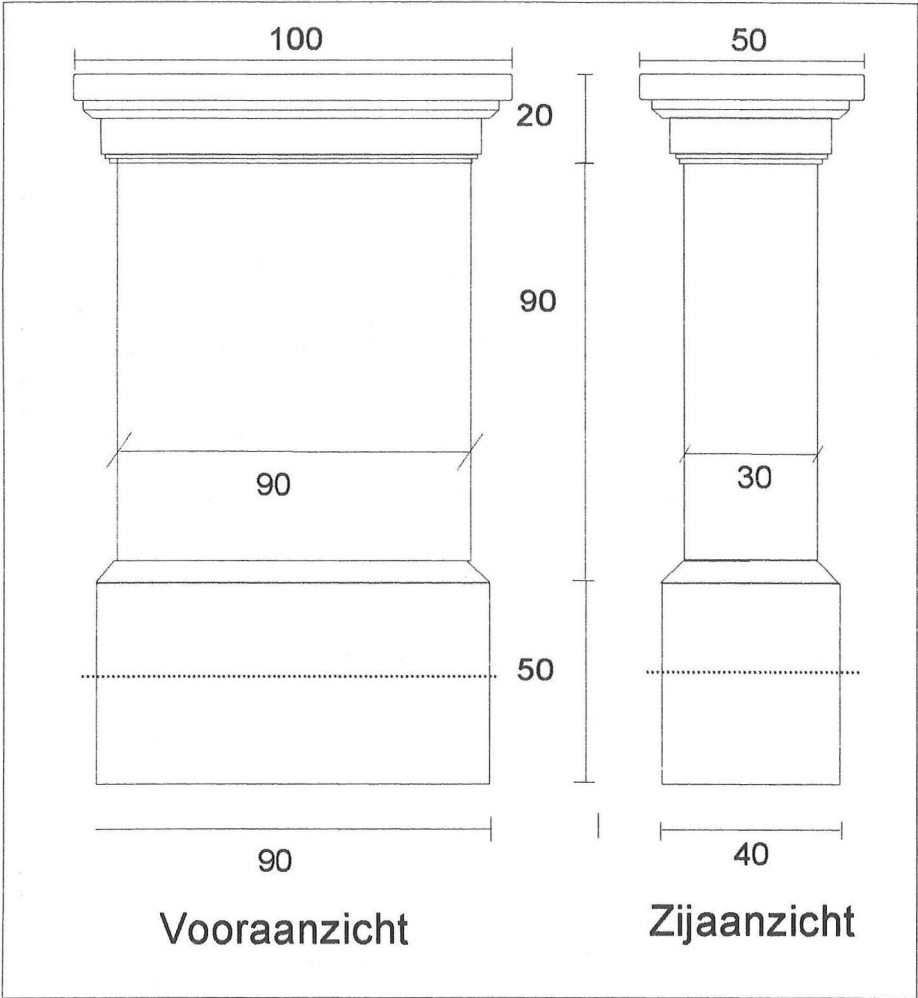
SOPHIA VYNCKE

GEBOREN TE ST DENYS-WESTREM

EN OVERLEDEN TE HANSBEKE DEN 14 JULI 1863

IN DEN OUDERDOM VAN 70 JAREN

R.I.P.

De inhoud en de lay-out van het grafschrift toont aan dat de grafsteen niet bij het overlijden van de molenaarsvrouw in 1863 maar bij het overlijden van de molenaar in 1876 vervaardigd en geplaatst werd. Blijkbaar werd hij bij het verstrijken van de (graf)concessie door de familie van het kerkhof weggehaald, op het ouderlijk erf bewaard en bij de afbraak van de molen, samen met de molenstenen, bedolven.

Het echtpaar Van Der Plaetse-Vyncke had zes kinderen¹. De olieslager liet omstreeks 1862 op de hoek van de Ommegangstraat en de Reibroekstraat, in de nabijheid van het molenhuis en de molen, een neoromaans kapelletje bouwen tot eer van O.L.Vrouw Onbevleete Ontvangenis². Hij stichtte in de kerk van Hansbeke een eeuwigdurende fundatie voor de zielezaligheid van zijn ouders, zijn overleden kinderen, zijn vrouw en hemzelf³.

Het ligt in de bedoeling ook deze merkwaardige grafzerk voor het nageslacht te bewaren. Een geschikte plaats daarvoor ligt voor de hand: tegen de achtergevel van het Mariakapelletje, op het lapje grond dat eertijds tot het erf van het molenhuis behoorde. De redactie van *Vlakaf* legde dienaangaande reeds de nodige contacten met het schepencollege van Nevele.

Albert MARTENS, Gent

1. A.M., *Bernard Van Der Plaetse (1794-1876), molenaar te Hansbeke*, in *Vlakaf*, Tweede reeks, jg. 3(1997), nr. 4, blz. 4-5

2. A.MARTENS, *Het kapelletje van Onze-Lieve-Vrouw Onbevleete Ontvangenis te Hansbeke*, in *Het Land van Nevele*, jg. XIX (1988), afl. 1, blz. 29-38.

3. A.MARTENS, *Water in de (mis)wijn: een geschil over een kerkelijke fundatie te Hansbeke*, in *Heenkundige Bijdragen uit het Meetjesland*, 4e jg. (1990), nr. 4, blz. 200-204.

**PERSOONSNAMEN IN DE OUDSTE
KERKREKENINGEN VAN BACHTE, 1651-1665**
(Rijksarchief Gent, Kerkarchief Bachte, nr. 6, bundels 1 en 2)

De oudst bewaarde kerkrekeningen van de St.-Petrus- en Paulusparochie te Bachte bevatten respectievelijk de periodes 1651-1656 en 1657-1661 (met aanvullingen tot 1665).

Omdat kerkrekeningen altijd een nuttige bron voor genealogen zijn, leek het interessant om de persoonsnamen alfabetisch te rangschikken en ze te publiceren.

Het gaat vooral om personen die woonachtig waren in Bachte-Maria-Leerne, Vosselare en Deinze.

Genealogen die meer informatie wensen over de personen die in deze lijst vermeld staan, kunnen schriftelijk contact opnemen met de auteur van dit artikel.

Aewenaert Mayken	De Weerdts Gillis en Pieter
Bossuyt Jan	De Wulf Catelijne, Joos, Lieven, Pieter en Roelants
Bruggheman Joos	Dhamere Pauwels
Bruyneel Guillaeme	Dhanens Adriaen, Daneel, Gillis en Pieter
Cannoot Jan	Dhondt Maximiliaen
Claeys Andries	D'hoore Franchoyts
Clout Christoffel en Jan	du Vivier Martinus
Cockuijt Anthonius	Eelbode Joos
Codde Joos	Elaut Christoffel en Jan
Coopmans Wouter	Gillemans Ignatius
De Clercq Heyndrick	Goethals Anna, Catelijne, Elisabeth, Jan en Willem
De Dobbelaere Jaecques	Haeck Adriaen
De Grave Franciscus en Jacques	Herck Martin
De Gruijtere Joannes	Hespeel Noë
De Keysere Geeraert en Philippus	Heyse Jacques
De la Faille Jan-Baptist	Huybens Willebrordus
De Muldere Jacques	Huysman Adriaen
Den Ostijne Jan	Jolyt Geeraert
De Raedt Jan	Koucke (Coucke) Marie en Pieter
Dernchaut Marten	Leducq Guillaeme
De Smijtere Joannes	Legaet Jan
De Vilain Albijn	Loonthins Cornelis
De Vos Andries	
De Vreese Segher	
De Waeghenaere Jan	

Losier Pieter
Lybaert Gillis en Pieter
Mestdach Francois, Gillis, Lieven
en Pieter

Michiels Anthone
Nauts Jan
Oste Anthonius
Plaetsaert Daneel
Prysvier Jan-Jacques
Pyfroen Geeraert
Robijt Joos
Rubbens Pieter
Schamp Lucas
Sergeant Jan
Skeysers Margreite
Speeckaert Jan
Stofferis Jan
Strobbe Jan
Thijs Jan
Van Damme Pieter
Van de Castele Adriaen

Van de Ostijne Jan
Van der Porten Guillaeme
Van der Vesten Jacob
Van de Velde Gillis
Van Doorne Lieven
Van Maldeghem Geeraert
Van Ooteghem Adriaen
Van Parijs Laureyns, Maurus,
Pieter en Roelants
Van Quathem Gillis
Van Rae David
Van Renterghem Lieven
Van Speybrouck Jooris
Van Wonterghem Philippus
Verbrugghen Claas en Elias
Vincent Franciscus en Philippus
Vlerick Jooris
Wallaert Pieter
Wijnckelman Pieter
Wittevrongel Pieter
Yde Segher

Frans NEIRINCK, Bachte-Maria-Lerne
Schipdonkstraat 31

**LEDENLIJST BROEDERSCHAP VAN HET
H.SACRAMENT TE BACHTE, 1782-1793
(Rijksarchief Gent, Kerkarchief Bachte, nr. 7)**

Op 23 mei 1782 stelde Ferdinandus Maria de Lobkowitz, bisschop van Gent, de Broederschap van het H.Sacrament in op de St.-Petrus- en Paulusparochie te Bachte.

Vanaf dat ogenblik hield E.H. Jan Baptist De Camer, kapelaan van Ooidonk en deservitor (= tijdelijke bedienaar) te Bachte, een ledenlijst bij, die we hier in alfabetische volgorde weergeven. Het jaartal tussen haakjes verwijst naar het jaar dat de leden werden ingeschreven.

Adams Pieter (1788)	De Dobbelaere Petronella (1784)
Aerens Aldegondis (1782)	De Meyer Catharina (1787)
Aerens Norberta (1782)	De Meyer Joannes Franciscus
Baudonck Joanna Catharina (1782)	(1787)
Beyaert Jacobus (1785)	De Meyere Maria Catharina (1785)
Beyaert Joanna Judoca (1785)	De Meyere Petrus (1782)
Beyaert Petrus (1785)	De Mil Jacobus (1782)
Bodri Maria Joanna (1782)	De Prooster Livinus (1783)
Bossche Ferdinanda (1782)	De Raet Laurentius (1782)
Cluyse Petronella (1782)	De Rez Joanna (1782)
Cornelis Anna (1782)	De Schuyter Anna Maria (1782)
Cornelis Anna Maria (1782)	De Sloover Dorothea (1793)
Cornelis Gaspar (1782)	De Sloover Jacobus (1793)
Cornelis Maria (1782)	De Sloovere Joannes Franciscus
Cornelis Petronella (1783)	(1785)
Croyelle Petrus (1783)	De Sloovere Petrus (1783)
Danneels Petrus Franciscus	De Sloovere Petrus Franciscus
(1782)	(1785)
De Backer Joannes (1782)	De Smet Petrus (1782)
De Boevere Joanna (1782)	De Snerck Joanna (1783)
De Brabander Brigitta (1793)	De Stoop Joanna Theresia (1786)
De Camer Joannes Baptista,	De Trooster Livinus (1793)
deservitor (1782)	De Vetre Franciscus (1785)
De Coninck Franciscus (1784)	De Visch Josephus (1782)
De Dappere Maria Magdalena	De Vreese Petrus Franciscus
(1782)	(1782)
De Dappere Petronella (1782)	De Winter Augustinus (1782)
De Diedonck Joanna Catharina	De Winter Maria Magdalena
(1785)	(1793)
De Dobbelaere Josephus (1783)	D'huyvetter Petrus Franciscus
	(1791)

De inhoud en de lay-out van het grafschrift toont aan dat de grafsteen niet bij het overlijden van de molenaarsvrouw in 1863 maar bij het overlijden van de molenaar in 1876 vervaardigd en geplaatst werd. Blijkbaar werd hij bij het verstrijken van de (graf)concessie door de familie van het kerkhof weggehaald, op het ouderlijk erf bewaard en bij de afbraak van de molen, samen met de molenstenen, bedolven.

Het echtpaar Van Der Plaetse-Vyncke had zes kinderen¹. De olieslager liet omstreeks 1862 op de hoek van de Ommegangstraat en de Reibroekstraat, in de nabijheid van het molenhuis en de molen, een neoromaans kapelletje bouwen tot eer van O.L.Vrouw Onbevleete Ontvangenis². Hij stichtte in de kerk van Hansbeke een eeuwigdurende fundatie voor de zielezaligheid van zijn ouders, zijn overleden kinderen, zijn vrouw en hemzelf³.

Het ligt in de bedoeling ook deze merkwaardige grafzerk voor het nageslacht te bewaren. Een geschikte plaats daarvoor ligt voor de hand: tegen de achtergevel van het Mariakapelletje, op het lapje grond dat eertijds tot het erf van het molenhuis behoorde. De redactie van *Vlakaf* legde dienaangaande reeds de nodige contacten met het schepencollege van Nevele.

Albert MARTENS, Gent

-
1. A.M., *Bernard Van Der Plaetse (1794-1876), molenaar te Hansbeke*, in *Vlakaf*, Tweede reeks, jg. 3(1997), nr. 4, blz. 4-5
 2. A.MARTENS, *Het kapelletje van Onze-Lieve-Vrouw Onbevleete Ontvangenis te Hansbeke*, in *Het Land van Nevele*, jg. XIX (1988), afl. 1, blz. 29-38.
 3. A.MARTENS, *Water in de (mis)wijn: een geschil over een kerkelijke fundatie te Hansbeke*, in *Heemkundige Bijdragen uit het Meetjesland*, 4e jg. (1990), nr. 4, blz. 200-204.

**PERSOONSNAMEN IN DE OUDSTE
KERKREKENINGEN VAN BACHTE, 1651-1665**
(Rijksarchief Gent, Kerkarchief Bachte, nr. 6, bundels 1 en 2)

De oudst bewaarde kerkrekeningen van de St.-Petrus- en Paulusparochie te Bachte bevatten respectievelijk de periodes 1651-1656 en 1657-1661 (met aanvullingen tot 1665).

Omdat kerkrekeningen altijd een nuttige bron voor genealogen zijn, leek het interessant om de persoonsnamen alfabetisch te rangschikken en ze te publiceren.

Het gaat vooral om personen die woonachtig waren in Bachte-Maria-Lerne, Vosselare en Deinze.

Genealogen die meer informatie wensen over de personen die in deze lijst vermeld staan, kunnen schriftelijk contact opnemen met de auteur van dit artikel.

Aewenaert Mayken	De Weerd Gillis en Pieter
Bossuyt Jan	De Wulf Catelijne, Joos, Lieven, Pieter en Roelants
Bruggheman Joos	Dhamere Pauwels
Bruyneel Guillaeme	Dhanens Adriaen, Daneel, Gillis en Pieter
Cannoot Jan	Dhondt Maximiliaen
Claeys Andries	D'hoore Franchoy
Clout Christoffel en Jan	du Vivier Martinus
Cockuijt Anthonius	Eelbode Joos
Codde Joos	Elaut Christoffel en Jan
Coopmans Wouter	Gillemans Ignatius
De Clercq Heyndrick	Goethals Anna, Catelijne, Elisabeth, Jan en Willem
De Dobbelaere Jacques	Haeck Adriaen
De Grave Franciscus en Jacques	Herck Martin
De Gruijtere Joannes	Hespeel Noë
De Keysere Geeraert en Philippus	Heyse Jacques
De la Faille Jan-Baptist	Huybens Willebrordus
De Muldere Jacques	Huysman Adriaen
Den Ostijne Jan	Jolyt Geeraert
De Raedt Jan	Koucke (Coucke) Marie en Pieter
Dernchaut Marten	Leducq Guillaeme
De Smijtere Joannes	Legaet Jan
De Vilain Albijn	Loonthins Cornelis
De Vos Andries	
De Vreese Segher	
De Waeghenaere Jan	

NET NEVELSE MONUMENT DAT ER NOOIT KWAM

Op 17 december 1888 werd de Nevelse katholieke gemeenschap in diepe rouw gedompeld door het overlijden van burgemeester Leonce Mulle de Terschueren op zijn kasteel in de Biebuyckstraat. Vijf dagen later was het de beurt aan de lokale liberale gemeenschap om te rouwen bij het verlies van een van hun populairste geestesgenoten, Désiré Wauters, de vroegere hoofdonderwijzer van Meigem.

Désiré Wauters was op 15 februari 1850 geboren te Aarsele als zoon van Charles en Rosalie Baudonck. Hij was een zeer begaafde leerling en op zestienjarige leeftijd trok hij naar de normaalschool van Torhout om onderwijzer te worden.

Na een stage als hulponderwijzer te Tielt en Moortsele behaalde hij in 1880 zijn onderwijzersdiploma en kon tijdelijk opnieuw aan de slag in Moortsele. Kort daarop werd hij als hulponderwijzer aangesteld te Wevelgem. In 1875 werd hij als hoofdonderwijzer benoemd te Meigem, ter vervanging van meester Jan Van Bergen die reeds geruime tijd ernstig ziek was.

Als overtuigd liberaal kwam hij er in 1879 in botsing met de lokale clerus in de personen van pastoor Eeuwaert en daarna pastoor Verhellen. De schoolstrijd bereikte zijn hoogtepunt en de situatie werd onhoudbaar zodat hij tenslotte in 1884 Meigem moest verlaten.

Samen met zijn oude moeder en zijn oom Jan-Baptist Baudonck vestigde hij zich te Nevele waar hij bestuurder werd van de liberale fanfare "Voorwaarts".

Na een langdurige ziekte overleed hij in zijn woning op 22 december 1888.

Zijn teraardebestelling op maandag 24 december 1888 om drie uur in de namiddag was er een vol hindernissen. Gemeente-onderwijzer Barend Pattyn, gebuur en vriend van de overledene had aan het gemeentebeheer de toelating gevraagd de lessen een uur vroeger te beëindigen om zo de gelegenheid te hebben Wauters naar zijn laatste rustplaats te begeleiden. Maar dit werd hem echter geweigerd.

Omstreeks drie uur verliet de pastoor en zijn gevolg de kerk, de lijkstoet tegemoet, en vatte post voor de brug aan het kanaal. In het sterfhuus was men echter niet gehaast en pas om halfvier zette de lijkstoet zich langzaam in beweging, richting begraafplaats, begeleid door de muziekmaatschappij "Voorwaarts" van Nevele en "St.-Cecilia" van Aalter.

L I J K R E D E N

UITGESPROKEN BIJ HET GRAF VAN

M^R. DÉSIRÉ WAUTERS,

in beschikbaarheid gestelden

HOOFDONDERWIJZER VAN MEIGEM,

en Bestuurder der Liberale

Genootschap : Voorwaarts !

VAN NEVELE ;

aldaar overleden den 22 December 1888.

DEYNZE.

SNELPERSDRUKKERIJ VAN COPPENOLLE, GEBROEDERS.

1889.

De kerkdienaars, die ondertussen teruggekeerd waren naar de kerk, kwamen snel het lijk weer tegemoet en trachtten de burgerlijke begrafenisplechtigheid zo vlug mogelijk af te haspelen. De muziekmaatschappijen bleven echter treurmarsen spelen tot het vier uur was om zo meester Barend Pattyn, tevens secretaris van "Voorwaarts", de gelegenheid te geven de uitvaart van zijn vriend bij te wonen.

De liberale gemeenschap uit gans de streek was op de plechtigheid aanwezig en er werden lijkreden uitgesproken door de twaalfjarige Emma Dauwels namens de Gentse en Ledebergse vrienden, door Emiel De Smet namens de Deinse liberalen, door Barend Pattyn namens "Voorwaarts" en door Cyriel Buysse namens de Nevelse letterkundige kring "Le Caveau", die door Buysse zelf was opgericht. De lotgevallen en de vroegtijdige dood van Wauters zou Buysse twintig jaar later inspireren tot het schrijven van de novelle "Meester Gevers".

Voor de liberale gemeenschap werd Désiré Wauters een martelaar van de schoolstrijd. Onder impuls van Barend Pattyn werd een comité opgericht dat de bedoeling had een arduinen grafmonument voor de overledene op te richten. Via een inschrijvingslijst werden de nodige fondsen verzameld en op 17 januari 1889 schreven de initiatiefnemers aan het Nevelse gemeentebestuur om hun bedoelingen kenbaar te maken.

Op 13 februari ontvingen zij van het schepencollege een nietszeggend antwoord waarop zij onmiddellijk reageerden met een nieuw verzoek dat echter nooit beantwoord werd.

Om de nagedachtenis van hun overleden strijdmakker levendig te houden werd besloten op de eerste verjaardag van zijn afsterven de lijkreden, uitgesproken bij zijn teraardebestelling, in een brochure uit te geven waarin de anonieme steller (meester Pattyn?) van het voorwoord de redenen van deze uitgave omschreef als: *"Dit boekje zal wellicht meer 'effekt' maken dan eene brok arduin op het kerkhof. Het gedenkteeken zou ten andere toch na eenige jaren verdwijnen en het boekje zal blijven bestaan. Alwie er een bezit zal het als een relikwie van Désiré Wauters met zorg bewaren en telkenmale hij het zal doorlezen, zal hij zich aangespoord gevoelen, om moedig en aanhoudend strijd te voeren tegen onverdraagzaamheid en fanaticus, twee plagen die door de schuld van onze hedendaagsen geestelijkheid, de samenleving ongelukkiglijk verkan-keren."*

André BOLLAERT, Poesele

Geraadpleegde bronnen

A.BAUWENS, *Meigem in het werk van Cyriel Buysse*, in *Het Land van Nevele*, jg. XIV (1983), afl. 1, blz. 61-67.

C.BUYSSE, *Meester Gevers*, 1909, Uitgeverij van Dishoeck, Bussem (Nederland).

B.PATTYN, *Lijkreden uitgesproken bij het graf van Mr. Désiré Wauters*, Deinze, 1889.

(Dit document werd ons bezorgd door de heer Luc Rutsaert uit Impe, waarvoor onze hartelijke dank. Het is afkomstig uit de persoonlijke stukken van Jacobus-Francies De Mulder, burgemeester van Poesele van 1841 tot 1894, overtuigd katholiek en hoofdman van de Strijdpennning tijdens de woelige periode van de schoolstrijd.)

MEN SCHRIJFT UIT...

LANDEGEM

Over een veertiental dagen wierden te Landegem een paar nonnekens in de school met God geïnstalleerd, in vervanging van wereldlijke onderwijzers.

Er had te dier gelegenheid natuurlijk ene plechtigheid plaats, die voorgezeten werd door den Grooten Deken van Nevele. Dit heerschap zegde onder andere 's morgens in een sermoen dat Landegem rijk genoeg was voor een klooster te onderhouden, dat die twee lieve zustertjes slechts een paar duizend frankjes aan Landegem zouden kosten, eene opoffering die niet boven de macht was van de brave dorpsbewoners.

't Schijnt dat de heeren priesters 's middags alreeds eenen ferm lepel op die twee duizend frankjes hebben binnengepakt, want als het uur ven de vespers geslagen was, begon de pastoor met lieflijk stemmeken het *lof* te zingen! - Wat men hem ook zei, hij deed maar dapper voort en beloofde daarna *de vespers* te zingen. Als het de beurt was aan den heer Deken om nog eens den preekstoel te beklimmen, kwam de man niet te voorschijn. Na lang wachten vond men hem in de sacristij waar hij bezig was met een *ferm uilken te vangen*. Kon M. Pastoor dan beter doen dan beginnen metn den lof te zingen van eene goede tafel en een fijn glazeken? O! die kerels leven toch in zulke armoede.

(Het Weekblad van Deinze. Toegewijd aan de belangen der Kantons Deinze en Nevele, jrg. 1, datum: 6 maart 1881).

HERBERGEN EN HERGERGIERS TE LOTENHULLE, MERENDREE EN NEVELE, ANNO 1793

Verontrust door de toename van het aantal herbergen en van het drankverbruik in onze gewesten, schreef de overheid herhaaldelijk een algemene telling van de herbergen en de tavernen voor om een en ander onder controle te kunnen houden. De kasselrijbesturen moesten voor de organisatie van deze tellingen instaan¹.

In de kasselrij van de Gentse Oudburg werden tellingen gehouden in 1683, 1719, 1779 en 1793 waarvan talrijke lijsten bewaard gebleven zijn².

De kroniekschrijvers F.De Potter en J.Broeckaert citeerden in hun 19e-eeuwse monografieën "*Geschiedenis van de gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen*" meermalen uit deze lijsten.

Over de eigenlijke "herbergtellingen" in het werkingsgebied van de heemkundige kring "Het Land van Nevele" verschenen reeds meerdere bijdragen:

- Landegem, Merendree, 1779³
- Poeke, Zeveren, 1779⁴
- Maria-Leerne, Martens-Leerne, Meigem, Vinkt, Zeveren, 1719⁵
- Hansbeke, 1779⁶
- Lotenhulle, Poeke, 1683⁷

1. P.HUYS, *De herbergen te Aalter, Bellem, Lotenhulle en Poeke in 1683*, in *Het Land van de Woestijne*, 19e jg. (1996), nr. 3-4, blz. 10.

2. RAG, RvV, nr. 32.171, tellingen 1683.
RAG, fds Oudburg, nr. 102, tellingen 1719.
RAG, fds Oudburg, nr. 146, tellingen 1793.

De lijsten 1779 voor de Gentse Oudburg moeten gezocht worden onder de verschillende gemeentefondsen.

3. J.LUYSSAERT, G.SCHAECK, *Herbergen in het Land van Nevele*, in *Het Land van Nevele*, jg. VII (1976), afl. 2, blz. 66-81.

4. P.HUYS, *De herbergen te Deinze en omliggende in het jaar 1779*, in *Bijdragen tot de Geschiedenis der stad Deinze*, jb. XLVI (1979), blz. 149-183.

5. P.HUYS, *De herbergen in enkele dorpen rond Deinze in het jaar 1719*, in *Bijdragen tot de Geschiedenis der stad Deinze*, jb. XLVII (1980), blz. 141-149.

6. A.MARTENS, *Herbergen en jeneverkroegen te Hansbeke, anno 1779*, in *Het Land van Nevele*, jg. XXV (1994), afl. 4, blz. 288-307.

7. P.HUYS, *De herbergen de Aalter, a.w.*, blz. 10-22.

- Hansbeke, 1683⁸
- Hansbeke, 1719⁹

Tussen de bewaard gebleven lijsten van de herbergtellingen van het jaar 1793 in de Gentse Oudburg¹⁰ bevinden zich ook een drietal herberglijsten uit het Land van Nevele namelijk: Lotenhulle, Merendree en Nevele.

Transcripten

LOTENHULLE

Lijste geformeert bij bailliu burghmeestere ende schepenen der prochie van Lotenhulle van alle de herberghen staende binnen de selve prochie, inghevolghe d'ordonnantie van thoofcollege van daeten 20 7bre 1793, sijnde de gonne als volgt

- 1 *Alvooren de herberghe genaemt het meuleken wesende het wethuys deser prochie ende bewoont bij Joannes Serweytens*
- 2 *Item de herberghe genaemt de drij connynghen, bewoont bij Laureyns Serweytens*
- 3 *Item de herberghe den hert, bewoont bij Adriaen Verheecke*
- 4 *Item de herberghe den franschen schilt, bewoont bij Francies Van Landeghem*
- 5 *Item de herberghe den vogelensanck, bewoont bij Joannes Baptiste Derdeyn*
- 6 *Item de herberghe het land van nevel, bewoont bij Francies Albert Caekaert*
- 7 *Item de herberghe den graeve van halfvasten, bewoont bij Carel Planc-kaert*

Aldus dese lijste geformeert bij den voorn. bailliu burghmeestere ende schepenen, desen 25 7bre 1793

Toorconden als greffier M.C.Van Doorne

MERENDREE

Lijste vande herbergen existerende binnen de prochie van Meerendre

- 1 *Eene genaemt het wethuys, bewoont bij Jacques Baillieul*

8. A.M., *Herbergen te Hansbeke, anno 1683*, in *Vlakaf*, Tweede reeks, jg. 3 (1997), nr. 1, blz. 6, 7.

9. A.M., *Herbergen te Hansbeke, anno 1719*, in *Vlakaf*, Tweede reeks, jg. 3 (1997), nr. 5.

10. RAG, fds Oudburg, nr. 146.

- 2 Eene genaemt den auden thol, bewoont bij Jan Baptiste Van Hee
- 3 Eene genaemt het lammeken, bewoont bij Isaacq Wijckaert
- 4 Eene ongenaemt, bewoont bij Carel Roeges
- 5 Eene genaemt den leeuw, bewoont bij Philippe De Vogelaere
- 6 Eene geneampt het schippershuys, bewoont bij Francies De Vogelaere
- 7 Eene genaempt de barge, bewoont bij Pieter De Vogelaere
- 8 Ende eene genaemt de fortuynne, bewoont bij Jan Francies De Ridder

Aldus ghenomen bij bailliu burghmeester ende schepenen der geseyde prochie op het ansouck van mijn edele heeren bailliu ende mannen van leene vanden casteele ende auderburch van Gend, bij brief vanden 20 deser.

Actum 26 september 1793, bij ordonnantie

J.Fr. Van Hulle

NEVELE

Lijst van alle de herbergen bevonden binnen de stede ende prochie van Nevel soo volgt

Eerst Nevel binnen

- 1 *Alvooren Pieter Lievens in ste hubrecht*
- 2 *de weduwe van Carel Emanuel Vande Voorde in de swaene*
- 3 *Albert Waelebrouck int landt van nevel*
- 4 *Pieter Lampe inden posthooren*
- 5 *de weduwe van Lieven Cannoot inden pauw*
- 6 *Judocus Vande Velde in het lammeken*
- 7 *Lieven Vanden Berge inden hert*
- 8 *Joannes Bijn den haene*
- 9 *Guillielmus Leysele de roose*
- 10 *Pieter Van Hoecke den dobbelen aerent*
- 11 *Jacobus Quickelberge den acker*

Nevel buyten

- 12 *de weduwe Lieven De Dapper den hert*
- 13 *Ferdinand Verginst den leeuw*
- 14 *Lieven Van Oost*

Aldus dese lijste bij pointers ende setters van Nevel gemaekt in voldoenyng vanden circulairen brief van d'edele heeren van het hooftcollege vanden 20 deser, actum den 23 7bre 1793. Toorconden als greffier

A.Minne

Index van de persoonsnamen

De duidingen achter de namen verwijzen naar de lijsten L(otenhulle), M(erendree) en N(evele).

Jacques Ballieul M1
Joannes Bijl N8

Albert Caekaert L6
Lieven Cannoot (wed) N5

Lieven De Dapper (wed) N12
Jan Baptiste Derdeyn L5
Jan Francies De Ridder M8
Francies De Vogelaere M6
Philippe De Vogelaere M5
Pieter De Vogelaere M7

Pieter Lampe N4
Guillielmus Leysele N9
Pieter Lievens N1

Carel Planckaert L7

Jacob Quickelberge N11

Carel Roeges M4

Joannes Serweytens L1
Laureyns Serweytens L2

Lieven Vanden Berge N7
Judocus Vande Velde N6
Carel Vande Voorde (wed) N2
Jan Baptiste Van Hee M2
Pieter Van Hoecke N10
Francies Van Landeghem L4
Lieven Van Oost N14
Ferdinand Verginst N13
Adriaen Verheecke L3

Albert Waelebrouck N3
Isaacq Wijckaert M3

Albert MARTENS, Gent

beek. Liberale strekking. Kieskanton Gent. Provincieraadslid van 23.05.1870 tot 29.04.1875.

DE WINTER Achiel (° Vosselare 17.09.1923). Landbouwer wonende te Deinze. Kiesdistrict Deinze. CVP. Gemeenteraadslid te Deinze van 1958 tot 1988. Provincieraadslid van 23.05.1965 tot 31.03.1968.

HUYSMAN Arsène (° Vosselare 17.01.1932). Na zij studies eerst assistent Faculteit Dierengeneeskunde RUG, daarna veearts, daarna directeur van een farmaceutisch bedrijf en sinds 1986 hoofd IVK, keurkring Eeklo. Wonende te Zomergem, kiesdistrict Evergem. (Politieke partij niet vermeld). Provincieraadslid van 17.12.1978 tot 08.11.1981.

DE MEYER Godelieve Emma (° Lotenhulle 02.11.1937). Regentes wetenschappen wonende te Sint-Niklaas. CVP. Kiesdistrict Temse. Schepen te Sint-Gillis-Waas van 1985 tot heden. Provincieraadslid van 17.04.1977 tot heden. Eerste vrouwelijke gedeputeerde van de provincie (17.08.1994 tot 09.10.1994).

VERCAMER Alexander (° Deinze 20.01.1951). Was o.a. werkzaam op de rechtskundige dienst van het ACV en medewerker van de sociale avondschool ACW. Woont te Destelbergen-Heusden. CVP. Kiesdistrict Lochristi. Provincieraadslid van 08.11.1981 tot heden en gedeputeerde van 18.10.1985 tot heden.

PERSYN August (° Lotenhulle 13.01.1938). Leraar wonende te Aalter. VU. Kiesdistrict Deinze. Gemeenteraadslid te Aalter van 1976 tot nu. Provincieraadslid van 21.09.1987 tot heden.

4. Wonende in het Land van Nevele maar elders verkozen

T'KINT DE ROODENBEKE Arnold (° Gent 01.05.1853 en †Bachte-Maria-Leerne 10.08.1928). Baron sinds 1870, graaf sinds 1900. Dr. in de rechten. Eigenaar en advocaat bij het Hof van Beroep in Gent. Wonende te Bachte-Maria-Leerne. Katholieke strekking. Burgemeester te Bachte-Maria-Leerne van 1884 tot 1921. Volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Gent-Eeklo van 1891 tot 1928. Voor de provincie verkozen in het kieskanton Assenede. Provincieraadslid van 27.05.1878 tot 28.04.1891.

André BOLLAERT, Poesele

DE SCHENKING GENTIEL DE SMET

Het gebeurde 100 jaar geleden

Vynckt.

De bliksem is zondag namiddag gevallen in de woning van den smid August Coppens. Hij kwam langs het dak in de keuken, sloeg eene penduul van de schouw en trok twee balken op den zolder aan splinters. Hij is langs de schouw vertrokken. De vrouw die met hare kinderen te huis was, is er met den schrik van afgekomen.

Nevele. - Het onweder van zondag heeft ook over Nevele en den omtrek gewoed.

In de Langemunt sloeg de bliksem in den hof van Emiel Van Lerberge, kleermaker, en ontschorste en een perelaar.

Te Vosselaere viel hij omstreeks de herberg De Vos, bewoond door D.Michiels, midden in het veld.

(Uit: Negende Jaar - nr. 530 - Zondag 16 Augustus 1896 - Gazette van Deinze - Weekblad).

St.Martens-Leerne. - Zeldzaamheid.

Bij de weduwe De Boever, is een varken te zien dat 410 kilos weegt.

Het dier is nog zeer goed te poote en eet nog gelijk een varken van drie maand, zoodat het nog veel zwaarder kan worden.

(Uit: Negende Jaar - nr. 448 - Zondag 20 December 1896 - Gazette van Deinze - Weekblad).

Poesele. - Diefstal.

Maandag nacht is alhier eene nog al aanzienlijke konijnen diefte gepleegd; het getal gestolen konijnen beloopt tot 33. De weerde wordt op omtrent 70 fr. geschat.

De diefte is gepleegd ten nadeele van de weduwe Van Oost, hierbergjester, alhier, waar de dieven reeds meermalene en bezoek gebracht en buit gemaakt hebben.

(Uit: Negende Jaar - nr. 448 - Zondag 20 December 1896 - Gazette van Deinze - Weekblad).

Door sterfgeval. Openbare verkooping van een Hofplaatseken te Meerendre.

De Notaris Th.Schelpel ter verblijfplaats van Nevele, rechterlijk benoemd, zal, ten overstaan van den heer Vredrechter des kantons Nevele en met het houden van den hiernabepaalden zitdag, openbaarlijk verkoopen het volgend onroerend goed:

en vertegenwoordigde als gevolmachtigd minister de Belgische regering in Lissabon (1861-1867) en Rome (1867-1875). Hij was cavalerieluitenant sinds 1894 en daarna burgemeester te Poeke van 1903 tot 1930. Katholieke strekking. Provincieraadslid van 21.01.1919 tot 27.11.1921.

T'KINT DE ROODENBEKE Jean (° Brussel 13.09.1886 en † Brussel 16.02.1954). Graaf sinds 1900. Woonplaats Bachte-Maria-Lerne. Katholieke strekking. Burgemeester van Bachte-Maria-Lerne van 1921 tot 1954. Provincieraadslid voor het Kanton Assenede van 09.06.1912 tot 27.11.1921 en voor het kiesdistrict Deinze van 09.06.1929 tot 27.11.1946.

FONCKE Aimé (° Landegem 03.11.1911 en † Gent 15.02.1981). Melkerijbestuurder te Nevele. CVP. Kiesdistrict Deinze. Gemeenteraadslid te Nevele van 1958 tot 1970. Senator van 1963 tot 1965 en Volksvertegenwoordiger van 1965 tot 1968. Provincieraadslid van 11.01.1954 tot 14.05.1963.

HOLSBEKE André (° Nevele 22.11.1928). Paswerker, bediende ABVV en later bediende Bond Moyson. Wonende te Vosselare. BSP/SP. Gemeenteraadslid te Nevele van 1988 tot 1991. Senator van 1985 tot 1991. Provincieraadslid van 31.03.1968 tot 18.04.1985.

SCHELSTRAETE Jules (° Nevele 25.04.1925). Gepensioneerde landbouwer. VU. Kiesdistrict Deinze. Gemeenteraadslid te Nevele van 1958 tot 1986 en schepen van 1965 tot 1982. Provincieraadslid van 01.10.1975 tot 13.12.1985.

T'KINT DE ROODENBEKE Juan (° Ukkel 01.04.1934). Was o.a. verbonden aan het Ministerie van Verkeerswezen en protocolchef te Zaventem, directeur public relations en verzekeringsmakelaar. Woont sinds 1962 te Bachte-Maria-Lerne. CVP. Burgemeester van Bachte-Maria-Lerne van 1964 tot 1976 en schepen te Deinze van 1977 tot 1988. Provincieraadslid van 10.03.1974 tot 17.04.1977 en van 13.10.1985 tot 13.12.1987.

DE GHEEST Antoon, Petrus (° Landegem 25.07.1929). Gepensioneerde handelaar wonende te Landegem. CVP. Schepen te Landegem van 1971 tot 1976 en te Nevele van 1983 tot heden. Zetelt in de gemeenteraad sinds 1958. Kieskanton Nevele. Provincieraadslid van 27.06.1985 tot 13.10.1965.

D'HONDT Jozef (° Aalter 19.09.1951). Leraar, wonende te Hansbeke. PVV. Kiesdistrict Deinze. Gemeenteraadslid van 1982 tot heden. Provincieraadslid van 13.12.1987 tot 24.11.1991.

2. Niet-residerend en verkozen in het Land van Nevele

DE HEMPTINNE Felix Joseph (° Jauche 20.02.1783 en †Gent 03.07.1848). Katoenfabrikant (La Linière de la Lys en La Linière Gantoise) wonende te Gent. Katholieke strekking. Kieskanton Nevele. Provincieraadslid van 15.10.1836 tot 25.05.1840 en gedeputeerde van 25.10.1836 tot 25.05.1840.

PYCKE DE TEN AERDEN Auguste (° Gent 22.11.1794 en †Petegem bij Deinze 02.09.1868). Sinds 1842 "baron de Peteghem", sindsdien Pycke de Peteghem. Grondeigenaar, vooral te Bellem, maar wonende te Gent. Katholieke strekking. Kieskanton Nevele. Gemeenteraadslid te Gent van 1830 tot 1836. Provincieraadslid van 29.09.1836 tot 27.05.1844.

ROELS Henri (° Brugge 25.04.1788 en †Gent 08.09.1858). Rechter te Brugge in 1815, daarna raadsheer en eerste voorzitter van het Hof van Beroep te Gent (1843). Wonende te Gent. Politieke strekking onbekend. Provincieraadslid voor het kieskanton Nevele van 27.05.1844 tot 12.07.1848.

BEYAERT Léon (° Gent 23.06.1811 en †Rome 15.05.1875). Advocaat, secretaris van het Hof van Beroep te Gent waar hij woonde. Eerst katholieke strekking, vanaf 1870 liberaal. Kieskanton Nevele. Provincieraadslid van 12.07.1848 tot 23.05.1870 en gedeputeerde van 13.07.1853 tot 28.05.1866.

LIBBRECHT Théophile (° Gent 06.05.1829 en †Sint-Niklaas 31.10.1907). Advocaat wonende te Mariakerke en te Gent. Katholieke strekking. Voorzitter van de Provincieraad van 1870 tot 1900, gedeputeerde van 1874 tot 1901 en gouverneur ad interim van 26.11.1884 tot 25.03.1885. Provincieraadslid voor het kieskanton Nevele van 27.05.1872 tot 05.06.1904.

GOEMINNE August (° Aalter 17.06.1867 en †Aalter 29.08.1957). Notaris te Aalter. Katholieke partij. Kieskanton Nevele. Provincieraadslid van 05.06.1904 tot 04.12.1932.

3. Geboren in het Land van Nevele maar elders verkozen

VAN DE KERCKHOVE Ludovicus (° Merendree 28.03.1821 als Ludovicus Dierckens, erkend door het huwelijk van zijn ouders op 29.08.1821 te Tielt). Lijnwaadhandelaar. Woonplaatsen: Gent en daarna Schaar-

beek. Liberale strekking. Kieskanton Gent. Provincieraadslid van 23.05.1870 tot 29.04.1875.

DE WINTER Achiel (° Vosselare 17.09.1923). Landbouwer wonende te Deinze. Kiesdistrict Deinze. CVP. Gemeenteraadslid te Deinze van 1958 tot 1988. Provincieraadslid van 23.05.1965 tot 31.03.1968.

HUYSMAN Arsène (° Vosselare 17.01.1932). Na zij studies eerst assistent Faculteit Dierengeneeskunde RUG, daarna veearts, daarna directeur van een farmaceutisch bedrijf en sinds 1986 hoofd IVK, keurkring Eeklo. Wonende te Zomergem, kiesdistrict Evergem. (Politieke partij niet vermeld). Provincieraadslid van 17.12.1978 tot 08.11.1981.

DE MEYER Godelieve Emma (° Lotenhulle 02.11.1937). Regentes wetenschappen wonende te Sint-Niklaas. CVP. Kiesdistrict Temse. Schepen te Sint-Gillis-Waas van 1985 tot heden. Provincieraadslid van 17.04.1977 tot heden. Eerste vrouwelijke gedeputeerde van de provincie (17.08.1994 tot 09.10.1994).

VERCAMER Alexander (° Deinze 20.01.1951). Was o.a. werkzaam op de rechtskundige dienst van het ACV en medewerker van de sociale avondschool ACW. Woont te Destelbergen-Heusden. CVP. Kiesdistrict Lochristi. Provincieraadslid van 08.11.1981 tot heden en gedeputeerde van 18.10.1985 tot heden.

PERSYN August (° Lotenhulle 13.01.1938). Leraar wonende te Aalter. VU. Kiesdistrict Deinze. Gemeenteraadslid te Aalter van 1976 tot nu. Provincieraadslid van 21.09.1987 tot heden.

4. Wonende in het Land van Nevele maar elders verkozen

T'KINT DE ROODENBEKE Arnold (° Gent 01.05.1853 en †Bachte-Maria-Lerne 10.08.1928). Baron sinds 1870, graaf sinds 1900. Dr. in de rechten. Eigenaar en advocaat bij het Hof van Beroep in Gent. Wonende te Bachte-Maria-Lerne. Katholieke strekking. Burgemeester te Bachte-Maria-Lerne van 1884 tot 1921. Volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Gent-Eeklo van 1891 tot 1928. Voor de provincie verkozen in het kieskanton Assenede. Provincieraadslid van 27.05.1878 tot 28.04.1891.

André BOLLAERT, Poesele

DE SCHENKING GENTIEL DE SMET

Het gebeurde 100 jaar geleden

Vynckt.

De bliksem is zondag namiddag gevallen in de woning van den smid August Coppens. Hij kwam langs het dak in de keuken, sloeg eene penduul van de schouw en trok twee balken op den zolder aan splinters. Hij is langs de schouw vertrokken. De vrouw die met hare kinderen te huis was, is er met den schrik van afgekomen.

Nevele. - Het onweder van zondag heeft ook over Nevele en den omtrek gewoed.

In de Langemunt sloeg de bliksem in den hof van Emiel Van Lerberge, kleermaker, en ontschorste en een perelaar.

Te Vosselaere viel hij omstreeks de herberg De Vos, bewoond door D.Michiels, midden in het veld.

(Uit: Negende Jaar - nr. 530 - Zondag 16 Augustus 1896 - Gazette van Deinze - Weekblad).

St.Martens-Leerne. - Zeldzaamheid.

Bij de weduwe De Boever, is een varken te zien dat 410 kilos weegt.

Het dier is nog zeer goed te poote en eet nog gelijk een varken van drie maand, zoodat het nog veel zwaarder kan worden.

(Uit: Negende Jaar - nr. 448 - Zondag 20 December 1896 - Gazette van Deinze - Weekblad).

Poesele. - Diefstal.

Maandag nacht is alhier eene nog al aanzienlijke konijnen diefte gepleegd; het getal gestolen konijnen belooft tot 33. De weerde wordt op omtrent 70 fr. geschat.

De diefte is gepleegd ten nadeele van de weduwe Van Oost, hierbergjester, alhier, waar de dieven reeds meermalene en bezoek gebracht en buit gemaakt hebben.

(Uit: Negende Jaar - nr. 448 - Zondag 20 December 1896 - Gazette van Deinze - Weekblad).

Door sterfgeval. Openbare verkooping van een Hofplaatseken te Meerendre.

De Notaris Th.Schelppe ter verblijfplaats van Nevele, rechterlijk benoemd, zal, ten overstaan van den heer Vredrechter des kantons Nevele en met het houden van den hiernabepaalden zitdag, openbaarlijk verkoopen het volgend onroerend goed:

Gemeente Meerendre. Eenige koop. Een schoon en wel onderhouden hofplaatseken, bestaande in woonhuis en gerieflijkheden, met medegaander erve, boomgaard en tuin, geheel omringd met schoone hiermedegaande hagen, gestaan en gelegen te Meerendre wijk Molenkauter, bekend bij plan cadastraal, sectie A, nummers 923A, 924A en 925A, met eene grootte van 29 aren 10 centiaren, palende, oost Eduard en Joanna Hebbelinc, te Meerendree, zuid den heer Graaf de Bousies-Borluut, te Hansbeke, en den heer Karel Huveneers, te Sichen-Sussen-Bolré, west de straat genaamd Molen cauterslag, en noord den heer Ernest Martens, te Leuven.

Gebruikt bij Karel De Zutter mits 100 fr. bij jare boven de grondlasten, met recht van gebruik tot 1 Mei 1900 - Een slecht houtkot behoort aan den pachter.

Op te leggen boom- en haagprijs 175 fr.

Slechts ingesteld 1520 00 fr.

Tweede en laatste Zitdag: op maandag 24 Mei 1897, om 2 ure namiddag, ter zittinzaal van den heer Vrederechter te Nevele.

Voor verdere inlichtingen zich te begeven ter studie van genoemden Notaris.

(Uit: Tiende Jaar - nr. 470 - Zondag 23 Mei 1897 - Gazette van Deinze - Weekblad).

Oproep van erfgenamen.

Den 10 April 1897 is te Vynckt overleden Jufvrouw Theresia Vermeersch. Hare bloedverwanten tot den 7ⁿ graad zijn tot hare erfenis geroepen.

Theresia Vermeersch was dochter van Jan Francies en Maria Christina Baudonck.

Jan Francies Vermeersch was zoon van Pieter Joseph Vermeersch en Agnes Verheye.

Maria Christina Baudonck was dochter van Jan Joseph Baudonck en Francisca Gillaert.

Degene welke tot gemelde erfenis meenen gerechtigd te zijn mogen zich met bewijsstukken begeven ter studie van den Notaris Martens te Olsene vóór 1 Juni 1897, alle zaterdagen van 9 tot 11 ure voormiddag.

(Uit: Tiende Jaar - nr. 470 - Zondag 23 Mei 1897 - Gazette van Deinze - Weekblad).

Nevele. - Brand.

In den nacht van zondag tot maandag heeft een hevige brand de stalling en het vellenmagazijn vernield van den heer Aug. De Smet, koopman.

De schade, door verzekering gedekt, bedraagt verscheidene duizenden franks: eene groote hoeveelheid bewerkte en onbewerkte vellen zijn de prooi der vlammen geworden.

Men is er gelukkiglijk in geslaagd de nabijgelegen gebouwen, die zeer bedreigd werden, te vrijwaren.

Het vuur, uitgeborsten zijnde gedurende de afwezigheid der bewoners, is de oorzaak van den brand onbekend.

(Uit: *Tiende Jaar - nr. 470 - Zondag 23 Mei 1897 - Gazette van Deinze - Weekblad*).

EEN AANBESTEDING VAN DOODSKISTEN VOOR DE ARMEN TE HANSBEKE, ANNO 1827

Op zondag 24 juni 1827, om drie uur van de namiddag werd door het Bureau van Weldadigheid in het *huys van commune* te Hansbeke (bewoond door Jan Baptiste Van Kerrebroeck) een openbare aanbesteding gehouden tot *het maeken ende leveren van doodskisten*.

De te leveren doodskisten betroffen *drij classen te weten: voor kinderen van een tot neghen jaeren, van neghen tot aghthien jaeren ende de derde voor allen ouderdom boven de aghthien jaeren*. Over het te verwerken hout of over de afwerking van de kisten werden geen verdere voorwaarden gesteld.

De aanbesteding verliep *bij afbodt* en werd normaliter toegewezen aan de minst biedende. De gevraagde prijzen bleven geldig voor een termijn van twee jaren, met ingang op de dag van de veiling. De betaling van de geleverde doodskisten zou gebeuren *van alven tot alven jaere*.

Jan Baptiste Houtekeete, timmerman te Hansbeke, deed telkenmale het laagste bod:

- 65 cents voor de kisten van de eerste klasse
- een gulden en 4 cents (of 104 cents) voor de kisten van de tweede klasse
- een gulden en 63 cents (of 163 cents) voor de kisten van de derde klasse.

De leveringsprijs van een doodskist voor een tiener en voor een volwassene was nagenoeg 1,5 respectievelijk 2,5 maal groter dan de prijs van de doodskist voor een kind.

A.M.

DE FAMILIE FREDERICQ-LOVELING UIT HET LAND VAN NEVELE (3)

Sophie Fredericq (4)

Tijdens de jongste twee nummers van *Mensen van Toen* van 1997 lieten we reeds drie kinderen van Jean Fredericq en Marie Comparé de revue passeren.

Deze keer wordt Sophie in de kijker geplaatst. Ook zij was - hoewel kortstondig - literair bedrijvig, net als haar jongere halfzussen Rosalie en Virginie Loveling. Maurice Basse omschreef haar in zijn tweedelig werk over de vrouw in de Nederlandse letterkunde als zeer talentvol¹.

Sophie Fredericq werd in Nevele geboren op 27 maart 1819. Op vijftigjarige leeftijd huwde ze met Aimé Mac Leod (1804-1893), een wijnhandelaar van Schotse afkomst². Hij was ten vijftig jaar. Na hun huwelijk verhuisde het paar naar Oostende, en later naar Gent (1858). Haar man zou een enorme belangstelling voor natuurwetenschappen en wiskunde ontwikkelen.

Wellicht door zijn toedoen publiceerde Sophie in 1869 het erg populaire boek *De Menschen en de Dieren*, uitgegeven door het Willemsfonds.

Ook de enige zoon Jules Mac Leod (1857-1919) werd blijkbaar door die microbe gebeten, want hij werd bioloog en hoogleraar plantkunde aan de Gentse universiteit. Zijn naam is nog meer bekend als de sociaal bewogen Vlaamse voorvechter.

Sophie was slechts enkele jaren literair actief.

Onder de schuilnaam mevrouw Sophia schreef zij in het *Jaerboekje* van vader Rens en het *Nederduitsch Tijdschrift* novellen zoals: *Het Houtraper-tje* (1852), *Een vreemde Vrouw* (1853), en het toen zeer populaire *Aldegondeken*. Een aantal stukken waren verder gewijd aan de vissersbevolking. Hiertoe behoorde o.a. *De landauer van Ko Sanders*.³

1. Maurits BASSE, *Het Aandeel der Vrouw in de Nederlandsche Letterkunde*, Willemsfonds, Gent, 1921, deel één, blz. 108 en 109.

2. Aimé Mac Leod stamde af van een Schotse aristocraat, John Mac Leod, die in het begin van de 18e eeuw via zijn regiment "The Scots greys" in Vlaanderen belandde. Hij verliet het leger in 1710, huwde en vestigde zich in Kortrijk.

3. Dit verhaal werd opgenomen in *Litteraire benevelingen*, uitgegeven door Pimpernel in 1981 en samengesteld door Marie-Louise Loman, Jan Luysaert en Johan Taeldeman, blz. 11-13.

Het zou haar schoondochter Fanny Lava zijn die deze verhalen bundelde en liet verschijnen onder de titel *Heen en weder*⁴. Deze Fanny Lava was overigens ook al een opvallende figuur. Zij was actief binnen de anarchistische beweging en vertaalde het werk van de Russische anarchist Kropotkin.

In zijn notities over de familie beschrijft Louis Fredericq⁵ zijn tante Sophie als één der meest merkwaardige vrouwen die hij ooit had ontmoet. Net als haar man was zij bezeten door wetenschappen en wiskunde. Zij losten samen wiskundige vraagstukken op, hadden een enorme belangstelling voor de natuur en een vooruitstrevende geest. Door hun talloze wandelingen in de buurt van Gent ontwikkelden beiden zich tot gewaardeerde botanisten. Bovendien deed Aimé nagenoeg iedere werkdag 's morgens opzoeken in de Gentse universiteitsbibliotheek. Hij werd bevriend met de statisticus Quetelet.

Zowel Sophie als haar echtgenoot waren progressieve liberalen. Zij waren geïnspireerd door de verlichting van de 18e eeuw en hadden een rotsvaste visie dat een betere samenleving er kon komen door overdracht van kennis. Zij meenden dat de elite het toenmalige verarmde Vlaamse volk moest opvoeden.

Sophie Fredericq overleed in Gent op 25 mei 1895.

Stefaan DE GROOTE, Bachte-Maria-Lerne

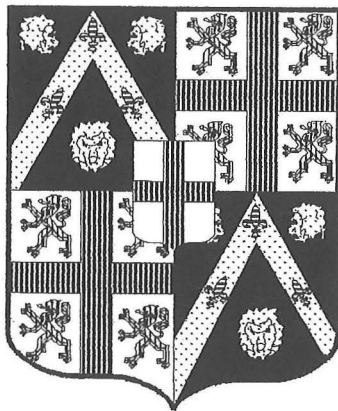
4. Verscheen bij de Nederlandsche Boekhandel in Antwerpen.

5. Louis FREDERICQ, *Notes sur la famille Fredericq-Beaucarne*, Gent, 1940.

INHOUD

A.MARTENS, Een opgedolven grafsteen te Hansbeke	76
F.NEIRINCK, Persoonsnamen in de oudste kerkrekeningen van Bachte, 1651-1665	80
F.NEIRINCK, Ledenlijst broederschap van het H.Sacrament te Bachte, 1782-1793	82
Men schrijft uit... Lotenhulle	84
A.BOLLAERT, Het Nevelse monument dat er nooit kwam	85
Men schrijft uit... Landegem	88
A.MARTENS, Herbergen en herbergiers te Lotenhulle, Merendree, en Nevele, anno 1793	89
A.BOLLAERT, Provincieraadsleden uit het Land van Nevele	93
De schenking Gentiel De Smet	98
A.M., Een aanbesteding van doodskisten voor de armen te Hansbeke, anno 1827	100
S.DE GROOTE, De familie Fredericq-Loveling uit het Land van Nevele (3)	101

HEEMKUNDIGE KRING

“HET LAND VAN NEVELE”